

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

**TRIDESETA NEDJELJA KROZ GODINU
SVETKOVINA SVIH SVETIH I DUŠNI DAN**

**RADUJTE SE I KLJČITE:
VELIKA JE PLAĆA VAŠA NA
NEBESIMA**

29 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**
Godište XV. (2020.), Broj 29 (459),
trideseta nedjelja kroz godinu
1. studenoga 2020.

Kontakt:
vlač. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Slika na naslovnici: Petar Dolić, **Govor na Gori I.**, detalj
<https://www.pinterest.com/>

STUDENI

Ned 1. **TRIDESETA NEDJELJA
KROZ GODINU
SVETKOVINA SVIH SVETIH**

- Pon. 2. Dušni dan; Duško; Duška
- Uto. 3. Martin Porres; Hubert
- Sri. 4. Sv. Karlo Boromejski; Dragutin
- Čet. 5. Srijemski mučenici; Mirko
- Pet. 6. Leonard; Vedran; Sever
- Sub. 7. Engelbert; Anđelko

UVODNIK <i>Oprost za pokojne</i>	3
SLUŽBA RIJEČI SVETKOVINA SVIH SVETIH	
UVOD U ČITANJA <i>Radujte se i kličite</i>	4
ČITANJA <i>Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima.</i>	6
HOMILIJA <i>Poruka svetaca</i>	8
SLUŽBA RIJEČI DUŠNI DAN	
UVOD U ČITANJA <i>Svi koje mi daje Otac doći će k meni</i>	10
ČITANJA <i>Tko god vjeruje u Sina ima život vječni i ja da ga uskrisim u posljednji dan</i>	12
HOMILIJA <i>Kršćanska nada</i>	14
KATEHEZA <i>Sakramenti</i> <i>Zenidba - pravni vid</i>	16
PRIČA <i>Današnji sveci</i>	19
Mali vjeronaučni leksikon	20
UZ BLAGDAN	
<i>Svi sveti</i>	22
<i>Dušni dan</i>	23
RAZMIŠLJANJE UZ BLAGDAN	
<i>Tko, ako ne ja? Kada, ako ne sada?</i>	24
NAŠI POKOJNI	26
PRIČA <i>Gospin smiješak</i>	28

Oprost za pokojne

Ove godine zbog pandemije covida-19, produžuje se razdoblje za dobivanje potpunog oprosta za sve vjerne mrtve tijekom studenog.

Potpuni oprost povezan s posjetom groblja i molitvom za pokojne može se zadobiti u bilo kojih osam dana tijekom mjeseca studenog po vlastitom izboru.

Potpuni oprost o Spomenu svih vjernih pokojnika (2. studenoga), za sve koji pobožno posjete crkvu ili oratorij i mole Oče naš i Vjerovanje, može se prenijeti na nedjelju koja slijedi ili prethodi svetkovini Svih Svetih ili na bilo koji drugi dan u mjesecu studenom.

Starije osobe, bolesnici i svi oni koji zbog teških razloga ne mogu izaći iz kuće, mogu zadobiti potpuni oprost pod uvjetom da se, ujedinjujući se duhovno sa svim drugim vjernicima, potpuno odreknu grijeha i s nakanom da što prije ispune tri uobičajena uvjeta za postizanje oprosta (sakrament ispovijedi, pričest i molitva na nakane Svetog Oca), pred slikom Isusa ili Blažene Djevice Marije, mole molitve za pokojne, na primjer: Jutarnju i Večernju Časoslova za pokojne, krunicu Blažene Djevice Marije, krunicu Božjem milosrđu, druge molitve za pokojne koje su vjernicima drage, ili da se posvete meditativnom čitanju jednog od evanđeoskih odlomaka koje pred nas stavlja liturgija za pokojne, ili da izvrše djelo milosrđa prikazujući Bogu boli i poteškoće vlastitoga života.

Uvjeti za dobivanje potpunog oprosta:

1. Ne imati nikakvu privrženost prema grijehu (raspoloživost duše koja isključuje bilo kakvu navezanost na grijeh)
2. Sakralna ispovijed. (Nije nužno ispovjediti se svaki puta kada želimo dobiti potpuni oprost. Nužno je biti u stanju milosti kako bi se mogli pričestiti.)
3. Euharistijska pričest.
4. Molitva na nakanu sv. Oca. (Očenaš, Zdravo Marijo ili nešto drugo po vlastitoj volji.)
5. Izvršiti propisano djelo. (Jedno od tih djela su posjeti grobljima i molitva za pokojne odnosno posjet crkvi ili posjet crkvi i molitva Oče naš i Vjerovanje. Na ovaj način tijekom mjeseca studenog dobiveni potpuni oprost može se namijeniti za pokojne.)

Vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan

Religija stare gospođe

Neka vrlo religiozna stara gospođa našla je svakoj vjeri neki prigovor, te je osnovala svoju vlastitu religiju.

Novinar, koji se zaista trudio da je shvati, upitao ju je jednoga dana:

- Gospođo, vjerujete li zaista da nitko neće doći u nebo osim Vas i Vaše služavke?

Žena je do sutradan ostala duboko zamišljena i, konačno, odvratila:

- Što se tiče Mary, baš nisam sigurna.

Anthony de Mello

Radujte se i kličite

Tko će stajati pred Priestoljem?

Kniga Otkrivenja govori o zemaljskoj i nebeskoj zbilji u slikama. U ovom odlomku imamo nekoliko takvih slika. Nakon otvaranja šestog od sedam pečata knjige koja se nalazi u Božjoj ruci, događaju se na zemlji prirodne katastrofe koje trebaju ljudi opomenuti na kratkoču vremena i hitnost potrebe za obraćenjem. Odlomak u tome kontekstu odgovara na pitanje tko će opstati u Dan Božjega dolaska da sudi svijetu. To su sluge Božje koji budu otpečaćeni Božjim znakom na čelu. Vidjelac, pisac Knjige Otkrivenja čuje broj opečaćenih. To su najprije sto četrdeset i četiri tisuće iz svih plemena Izraelovih ($12 \times 12 \times 1000$), a potom veliko mnoštvo iz svih naroda svijeta. Tako je u toj slici predstavljena stupnjevitost plana spasenja u kojem se od partikularizma Izabranog naroda ide prema univerzalizmu neprebrojivog mnoštva. Sto četrdeset i četiri tisuće iz plemena Izraelovih zajedno s tim neprebrojivim mnoštvom iz različitih naroda slika su Crkve kao zajednice spašenih, koja je utemeljena u otajstvu izabranog naroda, ali u sebi uključuje sve ljudi koji su »oprali svoje haljine u krvi Janjetovojoj«. Stoga je distinkcija između dvije grupe spašenih, to jest Sinova Izraelovih s jedne strane i svih ostalih

naroda s druge, samo prividna. Naime, svi spašenici bez razlike stoje pred priestoljem i Jaganjcem te pjevaju pobedničku zahvalnu pjesmu.

Djeca se Božja

Početna rečenica »Gledajte koliku nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo i jesmo« premda zvuči kao poziv i poticaj, prije svega je jasno izrečena tvrdnja o odnosu Boga i čovjeka. Bog je uvijek isti i nepromjenjiv, a čovjek se u svom hodu prema njemu naziva njegovim djetetom. Pojam dijete u ovom kontekstu stoga nije samo slikoviti izraz kojim se želi reći kako čovjek potječe od Boga ili da ga Bog ljubi kao svoje dijete. Dijete ovdje označuje i stanje spoznaje Boga. »Sad smo djeca Božja i još se ne očitova što ćemo biti. Drugim riječima, sada Boga spoznajemo kao dijete s veoma ograničenom sposobnošću spoznaje, a »kada se očituje«, to jest kad se pojavi Krist, »bit ćemo njemu slični jer vidjet ćemo ga kao što jest«. Spominjanje sličnosti, a ne istosti, podrazumijeva da ni naša najpunija spoznaja Boga ne zahvaća svu njegovu bit. On uvijek ostaje transcendentan, ali rečenica »vidjet ćemo ga kako jest« izražena u budućem vremenu svakako znači da će se naša spoznaja Boga u slavi razlikovati od one koju sada imamo u vjeri i nadi. No, tko ima tu nadu, čisti se, a čistoća srca nužnije uvjet za gledanje Božjega lica.

Šime Vulas, *Križni put*, Franjevačka teologija u Sarajevu, <https://www.matica.hr/>

Tko su blaženi?

Isusov govor o blaženstvima sigurno je jedan od najpoznatijih evanđeoskih tekstova. Neki ga čak nazivaju manifestom kršćanske vjere, to jest tekstrom koji sadržava ono što je najvažnije za kršćanski život. Govor o blaženstvima u dogmatskom smislu ipak to nije, jer u njemu nedostaju važni sadržaji kršćanske vjere, kao što su prije svega otajstvo Isusove muke, smrti i uskrsnuća.

No, Blaženstva stoje u temelju kršćanske vjere na jedan drugi način. Naime, u Evanđelju po Mateju govorom o blaženstvima započinje Isusov Govor na gori u kojem Isus svojim učenicima i ostalom narodu daje pouke za život, na sličan način kao što je Bog dao Mojsiju zakon na brdu Sinaju.

Isus tako u svojoj besjedi uči svoje učenike kako se trebaju ponašati jedni prema drugima, kako moliti i poštено živjeti u ljudskom društvu da bi bili svjetlo svijeta i sol zemlje. No, na samom početku želi im jasno iznijeti preuvjetne koji su potrebni da uopće prihvate njegovu riječ i reći im kakva ih nagrada za to očekuje. Upravo to čini u

Blaženstvima. Da bi njegova riječ pala na plodno tlo, Isus poziva svoje učenike i sve druge slušatelje da se odreknu logike svijeta i prihvate logiku evanđelja. Dok svijet zamišlja kako se životna sreća ostvaruje bogatstvom, vlašću, silom i moći, Isus naviješta put istinske sreće prema kojem su blaženi oni koji su siromašni, ožalošćeni, gladni i žedni, milosrdni i čisti srcem, mirotvorci i progonjeni zbog pravednosti. Takvima Isus obećava konačno ispunjenje njihovih težnji i radost veću od svake patnje i nevolje kroz koju će morati proći.

Blaženstva su, dakle, temelj obraćenja i uvjet za prihvatanje Isusova naučavanja, pa je razumljivo da se nalaze na početku njegova poduzećeg Govora na gori, koji pak završava prispopodom o kući sagrađenoj na stijeni - to su oni koji čuju i vrše njegovu riječ - i kući sagrađenoj na pijesku, a to su oni koji njegovu riječ čuju, ali je ne vrše. Tako Isusovi slušatelji i na početku i na kraju njegova Govora na gori imaju nenasilnu ali jasnú poruku o tome kako ga i zašto trebaju slušati.

Prvo čitanje:
Otk 7,2-4.9-14

Vidjeh, eno velikoga mnoštva, što ga nitko ne moguće izbrojiti, iz svakoga naroda i plemena i puka i jezika!

Čitanje Knjige Otkrivenja svetog Ivana apostola

Ja, Ivan, vidjeh drugoga jednog anđela gdje uzlazi od istoka sunčeva s pečatom Boga živoga. On povika iza glasa onoj četvorici anđela kojima bî dano nauditi zemlji i moru: »Ne udite ni zemlji ni moru ni drveću dok ne opečatimo sluge Boga našega na čelima!« I začujem broj opečaćenih -sto četrdeset i četiri tisuće opečaćenih iz svih plemena sinova Izraelovih.

Nakon toga vidjeh: eno velikoga mnoštva, što ga nitko ne moguće izbrojiti, iz svakoga naroda, i plemena, i puka, i jezika! Stoje pred prijestoljem i pred Jaganjcem odjeveni u bijele haljine; palme im u rukama. Viču iza glasa:

»Spasenje Bogu našemu koji sjedi na prijestolju i Jaganjcu!«

I svi anđeli, što stajaju uokolo prijestolja i starješina i četiriju bića, padoše pred prijestoljem nice, na svoja lica, i pokloniše se Bogu govoreći:

»Amen! Blagoslov i slava, i mudrost, i zahvalnica, i čast i moć i snaga Bogu našemu u vijeke vjekova. Amen.«

I jedan me od starješina upita: »Ovi odjeveni u bijele haljine, tko su i odakle dođoše?« Odgovorih mu: »Gospodine moj, ti to znaš.« A on će mi: »Oni dođoše iz nevolje velike i oprali su haljine svoje i ubijelili ih u krvi Jaganjčevoj.«

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam
Ps 24, 1-6

Takav je naraštaj onih koji traže lice tvoje, Gospodine.

Gospodnja je zemlja i sve na njoj, svijet i svi koji na njemu žive. On ga na morima utemelji i na rijekama učvrsti.

*****

Tko će uzići na Goru Gospodnju, tko će stajati na svetom mjestu njegovu?

Onaj u koga su ruke nedužne i srce čisto: duša mu se ne predaje ispraznosti.

*****

On blagoslov prima od Gospodina i nagradu od Boga, Spasitelja svoga. Takav je naraštaj onih koji traže njega, koji traže lice Boga Jakovljeva.

*****

Drugo čitanje

1Iv 3, 1-3

*Vidjet ćemo ga kao što jest.***Čitanje Prve poslanice svetoga Ivana apostola****P**redragi!

Gledajte koliku nam je ljubav darovao Otac:
djeca se Božja zovemo, i jesmo.

A zato nas svijet ne poznaje
što ne poznaje njega.

Ljubljeni, sad smo djeca Božja
i još se ne očitova što ćemo biti.

Znamo:

kad se očituje, bit ćemo njemu slični
jer vidjet ćemo ga kao što jest.

I tko god ima tu nadu u njemu,
čisti se kao što je on čist.

Riječ Gospodnja**Evangelje**

Mt 5, 1-12a

*Radujte se i kličite: velika je plača vaša na nebesima.***Čitanje svetoga Evangelija po Mateju**

Uono vrijeme: Isus, ugledavši mnoštvo, uziđe na goru. I kad sjede, pristupe mu učenici. On progovori i stane ih naučavati:

- *Blago siromasima duhom:
njihovo je kraljevstvo nebesko!*

*Blago ožalošćenima:
oni će se utješiti!*

*Blago krotkima:
oni će baštiniti zemlju!*

*Blago gladnima i žednima pravednosti:
oni će se nasititi!*

*Blago milosrdnima:
oni će zadobiti milosrđe!*

*Blago čistima srcem:
oni će Boga gledati!*

*Blago mirotvorcima:
oni će se sinovima Božjim zvati!*

*Blago progonjenima zbog pravednosti:
njihovo je kraljevstvo nebesko!*

*Blago vama kad vas - zbog mene -
pogrde i prognaju i sve зло slažu protiv
vas!*

*Radujte se i kličite: velika je plača vaša
na nebesima! Ta progonili su tako proroke
prije vas!*

Riječ Gospodnja

Poruka svetaca

U Evanđelju čitamo dobro poznati govor na gori. Već smo toliko puta čuli ovaj tekst, da nas možda više i ne iznenađuje, iako nam predočuje neiscrpnu riznicu. Pokušajmo ovaj puta na jedan novi način pročitati blaženstva. Mi, naime, najčešće usredotočujemo našu pažnju na pitanje tko su blaženi, ali ne promišljamo o tome kakvo obećanje dobivaju za ona odricanja, teškoće i iskušenja zbog kojih ih Evanđelje naziva blaženima.

Saznajemo da oni baštine kraljevstvo nebesko, da dobivaju utjehu, a susret s Bogom biti će im nagrada. Zajednički

nazivnik njihove nagrade je Kraljevstvo Božje. Zapitajmo se: »Koliko nas nadahnjuje Kraljevstvo nebesko? Znamo li s njim što započeti u našem duhovnom životu?«

Sveci su takvi ljudi koji nam uvijek tumače aktualnu poruku. Prva i temeljna im je poruka da se zemaljski život odvija između dva pola: sadašnjosti i budućnosti, između vremenskog i vječnog. Sveci su takvi ljudi koji žive u sadašnjosti a svoj pogled usmjeruju u budućnost. Prvi dio blaženstva izražava sadašnju stvarnost, a drugi dio buduću nagradu: u siromaštvu živimo i onda ako raspolažemo sa znatnom imovinom; događaji života, gubitak naših voljenih, ispunjava nas

Tko je svetac

Prolazeći pokraj jedne crkve mali Martin reče majci:

- Mama, kako su prozori na ovoj crkvi prljavi; kroz njih se ništa ne vidi.

Majka ne reče ništa, uze dječaka za ruku i povede ga u crkvu. Sunce je prosijavalo kroz prozorska stakla i igralo se njihovim bojama. Martin se divio.

- Koji je ono svetac, nad glavnim oltarom? - upita dječak majku.

- Tvoj zaštitnik, sveti Martin - odgovori majka.

Nekoliko dana potom, pitao je vjeroučitelj djecu
znaju li što znači biti svet.

- Ja znam! - veselo se oglasio Martin. - Sveci su ljudi kroz koje prosijava sunce!

žalošću i onda ako smo zdravi; brojna nepoštenja i nasilja iskušavaju našu blagost i onda kada se trudimo biti pravedni; ratovi, ubojstva čine upitnim naš pojam o pravednosti i onda kada smo na svoju zastavu istakli poruku mira; osjećajima preplavljeni komunikacijska sredstva zamagljuju nam oči i onda kada u moralnom pogledu nastojimo živjeti bespriječoran život; mnogi buntovnici mogu pomutiti našu miroljubivost i onda kada objavljujemo mir; terorizam remeti naš društveni mir; Crkvu izruguju i proganjaju - zbog čega svi patimo. U ovom i takvom svijetu gdje ćemo naći mir svoje duše, evanđeosko blaženstvo? Sveci nas uče da sreću života možemo naći ako svoje srce vežemo na jednu drugu stvarnost: na Božje kraljevstvo, na Božju stvarnost, koja, doduše, još nije stigla u potpunoj slavi, ali je potpuno izvjesno da će stići.

Svetac, međutim, nije čovjek sanjar, već je točno zbog misli o budućnosti sposoban suočiti se s velikim izazovima sadašnjeg trenutka: unatoč svemu zna i hoće biti širitelj mira, unatoč svemu zna i može ostati čista srca, unatoč svemu zna i hoće prakticirati milosrđe, unatoč svemu zna i hoće tješiti žalosne.

Svaki kršćanin pozvan je na svetost života, a to znači točno to što su činili sveci: mi smo današnjem dobu, današnjem vremenu sol i sunčana svjetlost, svjetlo svijeće i miomiris. Nije nužno da u svjetskim razmjerima budemo sveci, dovoljno je da u našem malom svijetu, neposrednoj okolini živimo tako da svoj pogled usmjerimo prema nadolazećem Kraljevstvu nebeskom, a to će nam dati snagu da se hrabro suočimo s izazovima, teškoćama i proturječnostima sadašnjeg trenutka. Ako budemo tako živjeli, tada će evanđeoska obećanja o blaženstvima biti naša.

Mihály Szentmártony: *Očarani Božjom Riječju*, FTI, Zagreb, 2013

Svi koje mi daje Otac doći će k meni

Znam... i da ću u posljednji dan uskrsnuti

Job se zaustavlja na pola puta svog burnog prepiranja s Bogom jer vidi tračak nade. Latinski prijevod Biblije, mnogi crkveni oci i liturgija objasnili su komplikirani hebrejski tekst u kojem su vidjeli izrijek vjere u uskrsnuće (r. 25a): »Znam da moj Otkupitelj živi i da ću u posljednji dan uskrsnuti i ponovno na sebe staviti moju kožu i u svome ću tijelu Boga vidjeti« (sveti Jeronim). Trenutačno očitovanje Jobove vjere u uskrsnuće i život blaženstva, unatoč očaja, predstavlja uvod u objavu o uskrsnuću tijela (usp. 2 Mak 7,9). Bog je »posljednji« jer dolazi nakon lažnih branitelja koji su zapravo tužitelji (Jobovi prijatelji) i on će obraniti Joba u svojoj pravednosti. Job koji se nalazi na pragu smrti osjetit će Božju oslobođilačku, ali i sudbenu snagu. Nada u kojoj Job živi prethodi konačnom susretu Boga i patnika kada će Bog dokončati svoje djelo.

Bog nas pomiruje sa sobom

Uvodni redak drugog čitanja govori o nadi koja ne postiđuje jer se ne ograničava na puko iščekivanje budućih stvarnosti, nego pruža iskustvo koje je prethodno utemeljeno na ljubavi koju Duh

Sveti izljeva u srca vjernika. »Ljubav Božja« koju Duh Sveti izljeva u srca je ljubav kojom Bog ljubi i kao takva nužno odgovara ljubavlju prema Bogu i bližnjemu. U drugom dijelu Pavao priziva u pamet djelo koje je Krist učinio za vjernike. On je umro u određeno vrijeme za osobe koje to nisu zaslužile (»za bezbožnike«). I onda objašnjava obilježje Kristove smrti. Moguće je da netko umre za pravednika (slično kao što je netko spremjan dati život za dragu osobu), ali Krist je učinio nešto stoje ljudski nepojmljivo. On je umro za nas dok smo još bili grešnici i u tome se očitovala Božja ljubav prema nama. Ako je Bog pokazao toliku ljubav prema nama dok smo još bili grešnici, još će nas iz većeg razloga, sad kada smo opravdani, Krist spasiti od konačne srdžbe.

Pavao zatim ponavlja isti princip uvodeći pojam pomirenja. Apostol naglašava činjenicu da će Bog, koji nas je pomirio smrću Kristovom dok smo još bili grešnici, sada još više dok smo pomireni dovesti do spasenja. U govornom jeziku glagol »pomiriti se« označava pomirenje između dvije osobe ili zaraćena naroda. Pomirenje proizlazi iz međusobnog dogovora ili inicijativom jedne od strana. U odnosu između Boga i čovjeka, Bog je onaj koji pomiruje sa sobom one koji su grijehom postali njegovi neprijatelji. Pomirenje je dakle čin kojim Bog mijenja čovjeka, oslobađa ga grijeha i ponovno uspostavlja mir. Pomirenje je ujedno i prvi korak prema spasenju. Pavao želi reći kako se konačno spasenje odvija u osobnom susretu

<https://www.kath.ch/>

čovjeka s Bogom, ono je eshatološka stvarnost, ali u isto vrijeme već prisutna, jer su započela posljednja vremena. Dok se pomirenje zabilo »po smrti Kristovoj«, konačno spasenje će se zbiti »po njegovu životu«. Snagom uskrsnuća su vjernici dakle postali sudionici novoga života. Zadnji redak kaže da se vjernik snagom pomirenja može »hvaliti« u Bogu. Riječ je o hvali koja pripada onima koji su opravdani vjerom i spremno prihvaćaju životne nevolje. Posljednji redak odnosi se i na sve one kojih se današnja liturgija spominje.

Tko vjeruje ima život vječni

Današnje evanđelje ima kao temu vršenje Očeve volje. Isus je već u razgovoru sa Samarijankom izjavio kako je njegova hrana vršiti volju onoga koji ga je poslao. Isto ovo ponavlja u ovom dijelu evanđelja koje govori o kruhu života.

Isusovo poslanje na zemlji je privući ljudi k sebi, ali to najčešće dolazi vlastitom ljudskom voljom, jer svi su poslani od Oca da zajedno sa Sinom čine jedno. Isusova ljubav prema ljudima pokazana je na taj

način da on sve što čini, to čini za svakoga bez obzira na razlike. Time se ne iskazuje samo njegova ljubav, nego i njegovo milosrđe. Stoga Isus govori: »Svi koje mi daje Otac doći će k meni, i onoga tko dođe k meni neću izbaciti«. Ipak, to nije njegova volja, nego je prvo volja onoga koji ga je poslao - Boga.

Povezano s govorom o kruhu iz kojeg je preuzet današnji evanđeoski odlomak, može se reći kako hrana (kruh) koju svatko treba tražiti je vršenje Božje volju i spremno je prihvati. Kruh za vječni život je vršenje Božje volje. To je kruh koji osobu hrani u životu i za život. U blagovanju toga kruha počinje vječni život koji je jači od smrti. A vršenjem Božje volje ostvaruju se Isusove riječi: »Da nikoga od onih koje mijе dao ne izgubim, nego da ih uskrisim u posljednji dan«. Današnja nas svetkovina podsjeća na to da trebamo vršiti i spremno prihvati volju Božju, tada nećemo imati ni poteškoća u Isusu prepoznati Oca.

Prvo čitanje:
Iz 25, 6a.7-9

Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi

Čitanje Knjige proroka Izajie

Job progovori i reče:

O, kad bi se riječi moje zapisale
i kad bi se u mјed tvrdnu urezale;
kad bi se željeznim dlijetom i olovom
u spomen vječan u stijenu uklesale!
Ja znadem dobro: moj Izbavitelj živi
i posljednji će on nad zemljom ustati.
A kad se probudim, k sebi će me dići:
iz svoje ču puti tad vidjeti Boga.
Njega ja ču kao svojega gledati.

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam
Ps 25,6-7c.17-18.20-21

*Vjerujem da ču uživati dobra
Gospodnja u zemlji živih*

Gospodin mi je svjetlost i spasenje:
koga da se bojim?

Gospodin je štit života moga:
pred kime da strepim?

*****

Za jedno molim Gospodina,
samo to ja tražim:
da živim u domu Gospodnjem
sve dane života svoga,
da uživam milinu Gospodnju
i dom njegov gledam.

*****

Slušaj, o Gospodine, glas moga vapaja,
milostiv mi budi, usliši me!
Da, lice tvoje, o Gospodin, ja tražim.
ne skrivaj lica svoga od mene .

*****

Vjerujem da ču uživati dobra Gospodnja
u zemlji živih.
U Gospodina se uzdaj, ojunači se,
čvrsto nek' bude srce tvoje:
u Gospodina se uzdaj!

*****

Drugo čitanje

Rim 8,14-23

*Opravdani krvlju njegovom,
spasiti po njemu od srdžbe*

**Čitanje Poslanice svetoga
Pavla apostola Rimljanim**

Braćo:

Nada pak ne postiđuje.
Ta ljubav je Božja
razlivena u srcima našim
po Duhu Svetom koji nam je dan!
Doista,
dok mi još bijasmo nemoćni,
Krist je, već u to vrijeme,
za nas bezbožnike umro.
Zbilja, jedva bi tko za pravedna umro;
možda bi se za dobra tko
i odvažio umrijeti.
A Bog pokaza ljubav svoju prema nama
ovako:
dok još bijasmo grešnici,
Krist za nas umrije.
Koliko li ćemo se više sada,
pošto smo opravdani krvlju njegovom,
spasiti po njemu od srdžbe?
Doista,
ako se s Bogom pomirismo
po smrti Sina njegova
dok još bijasmo neprijatelji,
mnogo ćemo se više, pomiren,
spasiti životom njegovim.
I ne samo to!
Dičimo se u Bogu
po Gospodinu našemu Isusu Kristu
po kojem zadobismo pomirenje.

Riječ Gospodnja

Evangelje

Iv 6,37-40

*Tko god vjeruje u Sina ima život vječni
i ja da ga uskrisim u posljednji dan*

**Čitanje svetoga Evangelija
po Ivanu**

Uono vrijeme reče Isus mnoštvu

*Svi koje mi daje Otac
doći će k meni,
i onoga tko dođe k meni
neću izbaciti;
jer siđoh s neba
ne da vršim svoju volju,
nego volju onoga koji me posla.
A ovo je volja onoga koji me posla:
da nikoga od onih koje mi je dao
ne izgubim,
nego da ih uskrisim u posljednji dan.
Da, to je volja Oca mojega
da tko god vidi Sina
i vjeruje u njega,
ima život vječni
i ja da ga uskrisim u posljednji dan.*

Riječ Gospodnja

Kršćanska nada

Kada dani postanu kraći, na mnogim mjestima ljudi se sjećaju pokojnika. To sjećanje, kršćani nerazdjeljivo povezuju uz nadu u Boga koja se oslanja na to da se sve u životu proživljeno i pretrpljeno, pa čak i promašeno, još može uklopiti u dobru cjelinu u stvarnosti koju biblijske predaje nazivaju »novo nebo i nova zemlja«. Tko ne može dijeliti takvu nadu, poželjet će da mrtvi, koji su mu bili bliski, neko vrijeme pripadaju njegovom životu, pa ih se rado sjeća i s poštovanjem spominje njihovo ime zbog onoga što su stvorili. Ispred umiranja stavlja se veliki paravan pun tehnika prikrivanja, sve dotle da u slučaju smrti profesionalni dizajneri obreda u najnovije vrijeme ne spominju riječ pokojnik, a kamoli pokojnikovo tijelo, nego govore o onima koji su bili ljubljeni.

Život i umiranje držati zajedno

Nije tomu tako davno kada su se ljudiusuđivali držati jedno pokraj drugoga život i umiranje. Kako se to događalo, može nam približiti film o životu C. S. Lewisa. Lewis je bio čuveni profesor za srednjovjekovnu i renesansnu književnost u Engleskoj. U međunarodnim krugovima stekao je ime duhovnim

knjigama, koje su ga uvrstile u društvo najvažnijih kršćanskih pisaca XX. stoljeća. Lewis je desetljećima ostao neženja. No jednoga dana susreo je Amerikanku Joy Davidman, koja je zajedno sa svojim sinom pobegla od svoga nasilnoga muža. Ni pod koju cijenu nije mu se željela vratiti. Da bi je zaštitio od izručenja britanske vlasti, Lewis je pristao oženiti se njome. Trebao je to biti samo prividni brak. Ali, ponekad se događa da nastane nešto više od toga: Lewis i Joy Davidman otkrili su duboku ljubav jedno prema drugomu te su postali »pravi bračni par«, kako on piše. Taj brak, koji je neobično započeo, bio je sretan i kratak. Već u godini vjenčanja Joy je oboljela od raka. Nakon početnih uspjeha u liječenju otišli su na godišnji odmor u Irsku, uživati u darovanom vremenu. Dok su za jedne šetnje za vrijeme oluje stajali u skloništu blizu jedno drugomu, Joy kaže Lewisu: »Ja ću umrijeti«. Lewis nije želio slušati o tome, nije želio da mu se pomuti sreća toga trenutka. Ali Joy je ustrajno ponavljala: »Umrijet ću. Trebaš to znati. I to ima svoje mjesto ovdje. Sadašnja sreća bit će tada dio boli, kada umrem.« I uistinu Joy je umrla. Kraj filma prikazuje Lewisa s posinkom na putu kroz livadu kako zadubljen u sjećanja govoriti: »Sadašnja bol bit će dio sreće tada. Tada, kada će s Joy biti sjedinjen u Božjoj prisutnosti.«

Zvono za mrtve

(Mojem malom bratu)

Vječnost - nutarnja strana života

Kršćanska vjera kada govori o mrtvima ne bavi se nadom u onostranost, »nekim platonizmom za puk«, kako je Nietzsche gundao, u stilu kao da bismo u umiranju samo promijenili konje, da bismo u lakšim uvjetima više ili maje išli dalje. Kršćani vjeruju da njihov življeni život ima nutarnju stranu, koja dotiče Božju vječnost. Sviest o našoj konačnosti ne čini naš život apsurdnim, nego je preuvjet za to, da ga doživljavamo kao dragocjena, kao dragocjena u svakom njegovu trenutku i neovisno o njihovu broju i trajanju, zbog čega i život koji je u mladosti došao kraju nikako ne mora biti siromašniji od onoga koji sit života prekoračuje prag od osamdeset godina. Smrt čini život cjelovitim te ono što je bilo, pa je zauvijek postalo nešto što je bilo, životu daruje njegovu jedinstvenost i dostojanstvo. Kršćanski *memento mori* - sjeti se da ćeš umrijeti - ne zagorčava radost života, nego je u pravom smislu čini stvarnom jer čovjeku omogućuje da bude suglasan s time da je život konačan i da mu se oduzima, a da se pritom ne mora bojati da će time sve biti izgubljeno. U toj oslobođajućoj istini sjećamo se danas svojih pokojnika. Osobito u našim mislima pratimo onoga i one, koji će iz naše sredine otići u njihov krug. I nadamo se i molimo za same sebe onaj dašak pomirenja koji nas osposobljuje da uza sve što nas može napustiti, budemo suglasni, sporazumni i pomirenici s Bogom i sa sobom samima.

Služba riječi 289/17

Ulice su puste. Na zastrtom nebu
Zvijezde tiho plaču pod mrtvačkim
velom.

A zemlja ova k'o da stenje, jeca:
Mrtvi prolaze selom,
Dok zvono sa starog zvonika breca.

Zvono, drago zvono, ja te noćas ljubim
I rado se glasim,
Kad me zoveš sjetno da dođem i gasim
Požar što se na tom groblju dig'o.
U tvome je glasu molba duše nijeme,
Zato sklapam ruke, molim Božjeg Sina
Za pokoj vječni psalam "Iz dubina"
I suzom škropim hladne hrizanteme.

Možda će, možda negdje tamo daleko
Kanuti kap iz kaleža svetog
I stišati plamen,
Onda će Božji anđeo sići
I ponijeti dušu u vječno svjetlo
Amen!

Rajmund Kupareo

Sakrament ženidbe

pravni vid

Učinci ženidbe

Sklapanje ženidbe i uspostavljanje zajedničkog bračnog života proizvodi više različitih učinaka koji se tiču samih bračnih drugova i njihovih međusobnih odnosa, zatim njihovih odnosa prema vlastitoj djeti kao i djece prema roditeljima.

a) Uspostavljanje trajne, neraskidive i isključive ženidbene veze

Prvi i neposredni bitni učinak ženidbene privole je uspostavljanje ženidbene veze među ženidbenim drugovima, koja je po svojoj naravi trajna ili nerazrješiva te isključiva (kan. 1134). A to znači da se ona ne može raskinuti ni voljom bračnih drugova ni odlukom bilo koje ljudske vlasti, i da može postojati samo između jednoga muškarca i jedne žene.

b) Jednakost bračnih drugova

Razumljivo da su muškarci i žene općenito jednakci u pogledu svih temeljnih ljudskih prava. A između muža i žene u braku postoji potpuna jednakost, kako s obzirom na dužnosti tako i s obzirom na

prava u svemu što se odnosi na zajednicu ženidbenog života (kan. 1135). Među njima, kao i uopće među muškarcima i ženama, po stoji ipak nejednakost i različitost koju traže fiziološke i psihološke karakteristike muških i ženskih osoba, te različite funkcije koje oni obavljaju.

c) Dužnosti i prava roditelja prema djeci

Djeca koja se rađaju u braku trebaju rasti i razvijati se pod okriljem oca i majke do stupnja kad će postati sposobna za samostalan život. Prvotna je, stoga, dužnost roditelja, a i njihovo pravo, da se brinu za cjelovit odgoj djece, kako tjelesni ili fizički tako i duhovni, kako društveni i kulturni tako i čudoredni i vjerski, odnosno katolički (kan. 1136).

d) Zakonitost djece i pozakonjenje nezakonite djece

Redovito se zakonitom nazivaju ona djeca koja su rođena u valjanoj bračnoj zajednici, a nezakonita ona koja su rođena izvan braka ili od nevjenčanih roditelja.

Prema crkvenom pravu, zakonita su ona djeca koja su začeta ili rođena iz valjane ili iz predmijevane ženidbe (kan. 1137). Stoga, da bi se dijete smatralo zakonitim,

dovoljno je da je ono začeto od roditelja dok su bili u crkvenom braku, ili da je rođeno za trajanja braka, makar bilo začeto prije nego što su oni brak sklopili.

S obzirom na sam kanonski položaj djece, općenito se, prema crkvenom pravu, glede uživanja određenih prava i glede obveza ne pravi razlike između zakonite i nezakonite.

Dijete koje je začeto i rođeno prije sklapanja braka njegovih roditelja je nezakonito, ali postoji mogućnost da se ono pozakoni. Pozakonuje se samim pravom, ako djetetova majka i otac zatim sklope ženidbu, a može se pozakonjenje zatražiti i dobiti također otpisom Svetе Stolice (kan. 1139).

e) Očinstvo djeteta

Ako je dijete rođeno u braku, smatra se da je otac djeteta onaj s kim je djetetova majka vjenčana (kan. 1138), i očinstvo nije potrebno dokazivati. A u slučaju da bilo djetetova majka bilo njezin muž to osporavaju, mora se dokazati očitim dokazima da onaj s kim je djetetova majka vjenčana nije i otac njezina djeteta.

Otac djeteta rođenog izvan braka je onaj za koga se to može dokazati bilo suglasnim priznanjem majke i njezina partnera, bilo nekim drugim valjanim dokazom.

Život u bračnoj zajednici i rastava bračnih drugova uz trajanje ženidbene veze

Svrha ženidbe, tj. dobro bračnih drugova i rađanje i odgajanje djece, traži da supružnici žive skupa, u zajedničkoj kući ili stanu. Odatle proizlazi da ženidbeni drugovi imaju dužnost i pravo provoditi i čuvati zajednički život, osim kad ih od toga ispričava zakonit razlog (kan. 1151).

Zbog današnjeg načina života, privremena i djelomična odvajanja, radi službe i zaposlenja, dosta su česta i postala normalna. Ovdje nije riječ o takvim razdvajanjima supružnika, nego o potpunom prekidu bračnog života zbog određenih razloga koji uzrokuju međusobnu nepodnošljivost i nemogućnost daljnog ostanka u bračnoj zajednici i pod istim krovom.

Takva razdvajanja, međutim, ne povlače za sobom kidanje ženidbene veze i ne omogućuju sklapanje nove ženidbe, nego nevinom bračnom drugu daju pravo na odvojen život.

a) Rastava zbog preljuba ili brakolomstva

Kako je uzajamno potpuno sebedarivanje drugome i prihvatanje drugoga u skladnom životu moguće samo

uz čuvanje bračne vjernosti, to crkveno pravo, kao zakonit razlog za prekid zajedničkog života ili za rastavu bračnih drugova, navodi preljub ili brakolomstvo. Iako je poželjno da bračni drug oprosti preljubničkoj strani njezin postupak, ima pravo prekinuti s njom ženidbeni život, osim ako je pristao na preljub, ili mu dao povoda, ili i sam također počinio preljub (kan. 1152, § 1). Preporučuje se, međutim, da nedužni bračni drug oprosti preljubničkom bračnom drugu, jer kršćanska ljubav i dobro osobito djece traže da se zajednički život ne prekida, nego da se oprosti prijestup preljuba ili brakolomstva ako se više neće ponavljati.

Ako nedužna stranka, kad dozna za nevjernost svoga bračnog sudruga, ne oprosti preljub, može od mjerodavne crkvene vlasti, a to su mjesni ordinarij ili dijecezanski sud, zatražiti odobrenje ili presudu za rastavu, te nakon toga rastavu provesti. Može ona rastavu izvršiti i svojevoljno, a potom u roku od 6 mjeseci treba kod mjerodavne vlasti pokrenuti parnicu za ozakonjenje rastave. Mjerodavna vlast će razmotriti može li se nedužni bračni drug navesti da oprosti prijestup preljuba i da ne produži rastavu trajno (kan. 1152, § 3). Ako u tome ne uspije, donijet će se odluka o rastavi.

b) Rastava zbog drugih razloga

Za rastavu ženidbenih drugova mogu postojati i drugi zakoniti razlozi. Stupajući u bračnu zajednicu, supružnici moraju biti spremni na dijeljenje zajedničke sudsbine u dobru i u zlu. Ali ih se ne može obvezivati i prisiljavati da trajno podnose bol, patnje, različita zlostavljanja, ako ih u ženidbenoj zajednici jedan bračni drug nepravedno, nepotrebno i trajno nanosi drugom bračnom drugu.

Stoga, ako jedan od ženidbenih drugova dovodi u veliku duševnu ili tjelesnu pogibelj drugog ženidbenog druga ili djecu, ili na drugi način čini preteškim zajednički život, pruža drugom ženidbenom drugu zakonit razlog da se rastavi, o čemu odluku treba donijeti mjesni ordinarij, a ako prijeti pogibelj zbog odgađanja, može se provesti i prema vlastitoj odluci (kan. 1153, § 1). U ovom drugom slučaju od mjesnog ordinarija treba naknadno zatražiti ozakonjenje rastave.

Ako dođe do rastave ženidbenih drugova, onaj tko o tome mjerodavno odlučuje treba se uvijek prikladno pobrinuti za potrebno uzdržavanje i odgoj djece (kan. 1154), a ako bi prestao postojati razlog rastave, treba ponovno uspostaviti zajednički ženidbeni život, osim ako crkvena vlast odredi drukčije (kan. 1153, § 2).

Današnji sveci

Na vratima obitelji Neumann netko je žurno pozvonio.

- Gospođo, dođite brzo! Vaš sin leži u lazaretu i zove Vas. Večeras su ga dopremili s ratišta. Veoma mu je loše.

Žena u čudu pogleda bolničarku i reče:

- Moj sin? On je poginuo prije godinu dana; negdje u Rusiji.

Iz bolničarkinih očiju shvati o čemu se radi.

- Loše mu je, velite?

- Veoma loše.

- I stalno doziva majku?

- Često. Liječnik misli kako bi mu samo majka mogla pomoći.

- Podimo odmah - spremno će žena.

U lazaretu vode je do jednog ranjenika. Žena sjeda na njegov ležaj. Vojnik polako okreće glavu; oči mu sjaje u vrućici.

- Mama! - čuje se bolni šapat.

- Tu sam, uz tebe - tiho govori žena.

Jednom rukom miluje njegove hladne ruke, drugom mu briše znojno čelo.

- Sve će biti dobro. Samo ti miruj i počivaj. Sjeti se svoga sina koji je poginuo тамо negdje u Rusiji, bez igdje ikoga, i navru joj suze na oči. Bolničarka nijemo promatra prizor - utjehu majčinih suza. Vojnik polako tone u san. Još jednom šapnu:

- Mama! - disanje mu posta ravnomjerno, i smireno zaspi. Žena ustaje od njegova ležaja i polazi kući. Na rastanku liječnik joj toplo zahvaljuje što je bdjela uz ovog vojnika, kao da je njezin sin.

- Bila je to Vaša velika žrtva, gospođo.

- Zašto žrtva!? Nisu li svi ovi naši sinovi?

Mali vjeronaučni leksikon

Katolička crkva

Povijest

Katolička crkva među Hrvatima

Kršćanstvo je u rimsku provinciju Dalmaciju došlo u prvom stoljeću (2 Tim 4,10). U današnjim hrvatskim krajevima, Crkva je bila ustrojena već u prva četiri stoljeća kršćanstva. Glavna su crkvena središta bila Doclea (Duklja) za Praevalitanu, Salona (Solin) za Dalmaciju te Sirmium (Srijemska Mitrovica) za Panoniju.

Prema starijim vrelima (Konstantin Porfirogenet, Toma Arhiđakon), Hrvati bi pokršteni u VII. Stoljeću, a poticaj je došao iz Rima preko obnove Salonitanske (Solinske) metropolije u Splitu (Ivan Ravenjanin). Prema novijim istraživanjima, pojedinačna pokrštavanja započela su u VII. st. (opat Martin, Ivan Ravenjanin), nastavila se u VIII. st. (Višeslavova krstionica), a masovno pokrštavanje Hrvata zbilo se za franačke dominacije (803.) posredstvom akvilejskih misionara (benediktinci).

Kad je obnovljena Salonitanska metropolija u Splitu (VII. st.), Splitska nadbiskupija nastoji protegnuti svoju jurisdikciju na svoje sufragane (podređene biskupije) u primorskim gradovima od Istre do Kotora. Kad su primorski gradovi 863. priznali bizantsku jurisdikciju, od 864. spominje se hrvatski biskup (episcopus Croatorum), koji se oslanja na hrvatske vladare i Rim (Akvileja). Pošto su za kralja Tomislava (910.-928.) dalmatinski gradovi vraćeni pod rimsku jurisdikciju, gasi se služba hrvatskog biskupa (Grgur), a jurisdikcija Splitske nadbiskupije opet se proteže na čitavo hrvatsko kraljevstvo. Nastali jurisdikcijski problemi rješavali su se na splitskim sinodama (925., 928., 1060. i 1075), a s njima i problem liturgijskog jezika (spor latinaša i glagoljaša).

U kopnenom zaleđu u to doba nije bilo biskupijskih sjedišta pa je crkvena uloga pripala benediktinskim opatijama. Godine 928. splitski je nadbiskup imao svoje sufragane u Osoru, Krku, Rabu, Zadru, Skradinu, Stonu, Dubrovniku i Kotoru.

Oko godine 1000. osnivaju se Trogirska i Biogradsko biskupija, a sredinom XI. stoljeća Vrhbosanska biskupija kao sufraganije Splitske nadbiskupije. Zagrebačka biskupija utemeljena je 1093. kao sufraganija Ostrogonske, a zatim (1181-1852) Kaločke metropolije. U srednjemu vijeku nastaju Hvarska (1147.), Senjska (1169.), Krbavska (1185.), Šibenska (1296.), Trebinjska (1167.), Duvanjska i Makarska biskupija (oko 1300.).

Nakon turskih prodora (XV.-XVII. stoljeće) trnu se ili zamiru neke katoličke biskupije, a nakon oslobođenja Slavonije i Srijema od turske vlasti potkraj XVII. stoljeća, obnavlja se 1703. Bosanska (Đakovo) i 1678. Srijemska biskupija, koja se 1773. ujedinjuje u Bosansko-srijemsku biskupiju (Đakovačku).

Godine 1828. papa Leon XII. ukinuo je više manjih biskupija (Umaška, Novigradska, Pićanska, Osorska, Rapska, Skradinska, Trogirska, Korčulanska, Stonska), a neke

sjedinio (Porečko-pulska, Splitsko-makarska). God. 1881. u Bosni i Hercegovini utemeljena je nova crkvena pokrajina s Vrhbosanskom metropolijom na čelu i s dvjema sufraganijama (Banjalučka i Mostarska biskupija).

Potkraj XX. stoljeća na području Zagrebačke nadbiskupije utemeljena je Varaždinska (1997.) i Požeška biskupija (1997.), a na području Riječke metropolije Gospicko-senjska biskupija (2000.) sa sjedištem u Gospiću. Godine 2009. osnovana je Sisačka, a 2010. Bjelovarsko križevačka biskupija. Godine 2008., na području Đakovačko srijemske biskupije osnovana je Osječko-đakovačka nadbiskupija u čijem je sastavu Požeška biskupija osnovana 1997. godine. **kva u Hrvata danas je ustrojena na sljedeći način:**

Republika Hrvatska

Zagrebačka metropolija

- Zagrebačka nadbiskupija
- Varaždinska biskupija
- Sisačka biskupija
- Bjelovarsko-križevačka biskupija
- Križevačka biskupija - grkokatolička

Riječka metropolija

- Riječka nadbiskupija
- Krčka biskupija
- Gospicko-senjska biskupija
- Porečko-pulska biskupija

Splitsko-makarska metropolija

- Splitsko-makarska nadbiskupija
- Dubrovačka biskupija
- Hvarska biskupija
- Šibenska biskupija
- kao sufraganska biskupija dodijeljena je i Kotorska biskupija u Crnoj Gori

Đakovačko-osječka metropolija

- Đakovačko-osječka nadbiskupija
- Požeška biskupija
- kao sufraganska biskupija dodijeljena je i Srijemska biskupija u Srbiji

Samostalna nadbiskupija i

Vojni ordinariat

- Zadarska nadbiskupija - samostalna nadbiskupija izravno podvrgnuta Svetoj Stolici
- Vojni ordinariat - izravno podvrgnut Svetoj Stolici

Republika Bosna i Hercegovina

Vrhbosanska metropolija

- Vrhbosanska (Sarajevska) nadbiskupija
- Banjalučka biskupija
- Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanjska biskupija

Svi sveti

1. studenoga

Danas slavimo Sve Svetе (latinski Sollemnitas Omnis Sanctorum, pučki Sisveti i Sisvete), svetkovinu kojom Crkva slavi sve svece, znane i neznane, one koji su već kanonizirani, dakle proglašeni svetima, ali i one koji to još nisu. Spomen na mučenike počeo se slaviti na Istoku od IV. stoljeća, a prvi tragovi slavlja Svih Svetih zabilježeni su najprije u Antiohiji, u nedjelju nakon Duhova. Taj običaj spomenut je i u jednoj homiliji svetog Ivana Zlatoustog iz godine 407. U zapadnoj Crkvi njegovi su korijeni u posvećenju rimskog Pantheona u čast Blažene Djedice Marije i svih mučenika, od strane pape Bonifacija IV., 13. svibnja 608. ili 609. Papa Grgur III. (731.-741.) premjestio je ovaj blagdan na 1. studenoga, po svoj prilici na zahtjev irskih redovnika, kako bi se poklopio s proslavom keltske Nove godine.

Izabran je datum godišnjice posvete jedne kapele u bazilici sv. Petra relikvijama »svetih apostola i svih svetih, mučenika i ispovjednika, i svih savršenih pravednika koji počivaju u miru po čitavome svijetu.« Među narodom obično se ovaj blagdan povezuje s obilaskom groblja i uređivanjem grobova, pa tako i spomenom na mrtve, iako se spomen na sve vjerne mrtve, Dušni dan, slavi dan kasnije, 2. studenoga.

Mnoštvo Svih Svetih je veliko, kako to svjedoči i sveti Ivan u svom Otkrivenju: »Vidjeh: evo velikog mnoštva, što ga nitko ne moguće izbrojiti, iz svakoga naroda gdje stoji pred prijestoljem.« Sve to silno, neprebrojivo mnoštvo u radosti stoji »pred licem Jaganjca«. Gospodin je u svome govoru na gori svečano obećao i zajamčio blaženstvo svima siromašnima u duhu koji nisu robovi prolaznih dobara, krotkima, onima koji gladuju i žeđaju za pravdom, milosrdnima, onima koji su čista srca, tolikima u povijesti progonjenima zbog pravde, tolikima potlačenima, obespravljenima, oklevetanima.

Svi koji su vjerovali u Kristova blaženstva bit će doista i blaženi. Svi koji su morali gledati kako zlo trijumfira nad dobrom, nepravda nad pravdom, ropstvo nad slobodom, klicat će zbog konačnog trijumfa dobra nad zlim. U tom se mnoštvu nalaze i mnogi sinovi i kćeri iz našega, hrvatskoga naroda, među njima, vjerujemo, i zagrebački pomoćni biskup, sluga Božji Josip Lang (1857.-1924.), omiljeni propovjednik i prijatelj siromaha, koji je umro baš na današnji dan.

Dušni dan

2. studenoga

Dušni dan, spomandan svih vjernih mrtvih, nastao je inicijativom benediktinskog opata iz Clunyja, svetog Odila. Taj spomandan sveti Odilo uveo je službeno 998. u svoju opatiju Cluny, uz koju je bilo vezano oko tisuću benediktinskih samostana. Benediktinci su blagdan proširili po Europi, a Rim je službeno potvrdio taj spomandan 1311. Španjolska je 1748. dobila povlasticu da njezini svećenici na Dušni dan mogu služiti tri mise: jednu po svojoj nakani, drugu na nakanu Svetog Oca, a treću za sve vjerne mrtve. Tu je povlasticu 1915. papa Benedikt XV proširio na cijelu Crkvu. Osim Crkve, hodočasnice u vremenu i slavne u blaženoj vječnosti, postoji i čistilišna Crkva, stanje "u kojem se ljudski duh čisti te postaje dostojan da se uzdigne u nebo", kako je slikovito pjevalo veliki Dante. Sveti Pavao piše u 1. poslanici Korinćanima: "Svačije će djelo izići na vidjelo. To će pokazati onaj Dan, jer će se očitovati vatrom, a ta će vatra otkriti kakvo je čije djelo. Onaj kome ostane što je nadozidao, primit će nagradu, a onaj čije djelo izgori, štetovat će. On sam spasit će se, ali kao kroz vatru". (1 Kor 3, 13-15)

Tim dušama, koje kušnja ognja obvezuje na čišćenje u očekivanju pune nebeske radosti, Crkva danas posvećuje poseban

spomen, potičući nas sve da za njih molimo.

Spomandan mrtvih, koji se na vanjski način počinje slaviti već dan prije, na blagdan Svih Svetih, kad ožive naša groblja, prilika je da za naše drage pokojnike učinimo ono najvrednije, da za njih molimo.

Majka Crkva sama nam daje najljepši primjer, jer ona za vjerne mrtve ne prestaje moliti. Prisjetimo se i mi danas u molitvama naših pokojnika, onih kojih nisu više među nama, koji su zauvijek napustili ovu suznu dolinu, naših najdražih, pokojnih žena i muževa, majki i očeva, baka i djedova, kćeri i sinova, sestara i braće, rođaka, prijatelja i znanaca. Milosrdni Gospodin, Stvoritelj i Otkupitelj, Bog Vjere, Ufanja i Ljubavi, uslišat će po zagovoru svoje Majke naše molbe i sjedinit će nas s našim ljubljenima, danas u mislima i molitvama, sutra u životu vječnom, tamo gdje prestaju sve tuge i nevolje.

Tko, ako ne ja? Kada, ako ne sada?

Jednog dana pohodio neki mladić poznatog starog junaka iz nacionalnih borbi pa ga upita: "Pripovijedajte mi malo kako ste postali junak," Heroj mu počne pripovijedati svoja junačka djela. Kad je završio, mladić uzdahne: "Da sam živio skupa s Vama, i ja bih bio heroj!" Onda ga heroj upita: 'Mladiću, što si dosad učinio herojsko?' - "Ništa!" glasio je odgovor: "Ako ne znaš biti heroj u svoje vrijeme, ništa ne bi bio učinio da si i živio u vrijeme moje mladosti!" Mislim li ja na to, da osvitom svakoga dana započinje era heroizma u mome duhovnom životu? Da li imam već plan o junačkom podvigu za danas?

Mnogi misle, a možda smo i mi katkad mislili: koja sreća da smo se one prve Badnje noći našli s pastirima na betlehemskim poljanama. Bili bismo išli s darovima malom Isusu! Jesmo li zbilja prinijeli duhovne darove prošle Badnje noći osim onog romantičnog veselja? Spremamo li se da mu naš današnji i sutrašnji dan budu veliki dar, pravi dar, od srca dar. Mnogi su pastiri onu prvu Badnju noć prespavali, a ujutro nije više bilo ni anđela, ni noćnih čudesa. I Petar, Ivan i Jakov zadrijemali su u Getsemaniju na dohvati Isusu. Ako drijemamo u duhovnom životu, nemojmo reći, da bismo s pastirima one noći bili išli u pohode u štalicu.

Mnogi se oduševljavaju prvim vremenima u kojima je živjela Crkva pa znaju reći: Da

sam onda živio, sigurno bih bio Kristov mučenik kao sv. Ignacije, sv. Polikarp, sv. Ciprijan, sv. Agneza, sv. Perpetua i toliki drugi. Međutim valja znati da nas povjesničari upozoravaju da je dobra polovica kršćana izvedena pred rimski sud zatajila Isusa i žrtvovala Jupitru. Živiš li herojski u duhovnome životu? Život herojskih krepasti jednako je danas na dnevnom redu kao što su mučeništva bila na dnevnom redu u prvo doba kršćanstva. Ako ne živiš herojski danas, ako nisi bio heroj jučer, kako možeš reći da bi bio heroj prije 21. stoljeća?

Ili, zna nas uhvatiti misao: da sam drukčije uredio svoj život, da je drukčiji ambijent u kojem živim, drugi ljudi, druge mogućnosti, veća uviđavnost, druga služba nego koju obavljam! Dosta sam smeten onim što se oko mene zbiva! Pripovijeda talijanski pisac Pirandello: na Siciliji je berba maslina. Spremaju se žare za novo ulje. Maslina je rodila. Jednom gazdi fali još jedna žara (posuda za spremanje maslinovog ulja). Ima je doduše, ali jedan veliki komad pri otvoru je pukao i odlomio se. Treba ga zakrpati. Pozove starog majstora s čudesnim ljepilom. Gazda hoće da se odlomljeni komad zašije, a onda tek zalijepi. Majstor uniđe u žaru da stvar obavi. Kad je posao obavio, htjede izići, ali nije išlo jer je sada nakon popravka otvor žare bio mnogo manji. Treba žaru opet razbiti. Tko će platiti? Gazda neće, majstor neće. Majstor izdrži u žari cijelu noć. Kad ga gazda ujutro vidi, sav ljut gurne žaru nogom. Žara se zakotrlja skupa s

majstorom niz brijeđ na kojem je stajala gazađina kuća. Pri kotrljanju udari u jedno stablo. Žara se razbije. Majstor izide. Kad bih ja mogao izići iz žare mojih dana, negdje drugdje bih posve drukčije živio, mnogo kreposnije i mnogo svetije!

A je li to istina?

Pripovijeda se za jednog pustinjaka da je imao vrlo ružan običaj lako se naljutiti. Mi bismo danas rekli: da plane za sitnicu. Tražio je razlog tome pa zaključi: ljudi su krivi tome i njihovo vladanje prema meni. Ode stoga u osamu. Napravi kućicu u kojoj je živio o kruhu i vodi, Voda je međutim bila dosta daleko. Trebalo je svaki dan po nju ići pješice dosta mučnim putem. Kad je jednog dana donio vrč s vodom kućici, odložio ga na zemlju i upravo htio sjesti i otpočinuti od puta, vrč mu se prevrne i voda se prolije. On plane, uhvati vrč i tresne njim o zemlju. Kad je došavši k sebi video razbijen vrč, onda je pred sobom gledao jasan dokaz, tko je kriv što se ljuti, ljudi ili on. - Ne, ne! Nisu ljudi krivi što mi nismo sveći, ni prilike nisu krive da mi nismo kreposni, ni vrijeme 21. stoljeća nije krivo da mi nismo dublje duhovni. Naprotiv, sve nam to nudi dublji duhovni život, krepost i svetost. Zanimljivo bi bilo ozbiljno ispitati Božju nakanu: zašto je on nas zapravo predvidio da živimo dvadeset stoljeća poslije njegova Sina i je li imao kakav razlog za to. I zašto je htio da nam dadne dar svete vjere, pa da ne budemo pogani ili da se ne ubrojimo u one koji ne vjeruju. Sumnjam da bi to moglo biti zato da nam ne da priliku za krepost i svetost! Na nama je krivnja za naš kržljavi duhovni rast kao i na onom pustinjaku koji se nervirao za svaku sitnicu. I jer je krivnja na nema, a ne na prilikama, mi bismo bili ovakvi da smo živjeli i u vrijeme Kristovo skupa s Kristom. Trebali bismo u svoje dane uložiti više napora, više duhovnog nastojanja, pa bi bilo sve drugačije.

Ali, što mi radimo?

Iz škripca se izvlačimo točno po principima dubinske psihologije: heroji nismo, sveci također ne. Međutim bismo da smo drugdje da smo nekad živjeli itd. I pri tome je najtragičnije to što nas ta misao nadima, drži u samoobrani kako nosimo u sebi herojsku dušu svetačkih dimenzija koju, ako ne vide ljudi, vidi Bog. U mislima se opijamo svojim heroizmom i svojom svetošću kao djeca koja se preraše u stare vitezove, pograbe drvene sablje, izvode borbe i tako se užive kao da su pravi vitezovi. Dobrom Bogu mora da je vrlo teško gledati nas takve. Majka se može radovati borbi svoje djece s drvenim mačevima. U djetinjskoj su dobi, neozbiljnoj! Međutim naš život više nije djetinjast, već vrlo ozbiljno vrijeme spremanja za vječnost.

Morali bismo stoga raditi kao ona Amerikanka, Mrs. Jane Adams.

Ona je dobila Nobelovu nagradu za mir. Neumorna je to radnica u svim dobrim djelima prema bližnjemu. Čuda karitativnog djelovanja je napravila. Pitali su je novinari pri dodjeli Nobelove nagrade, kako joj je uspjelo sve to izvesti. Odgovorila je: "Kad sam gledala oko sebe toliku bijedu ljudi, rekla sam sama sebi: Tko će pomoći, ako nećeš ti? Kad ćeš pomoći, ako ne sada? To je, gospodo, moja parola pod kojom sam sve to napravila što sam napravila." Pustimo tu Amerikanku. Pogledajmo sve naše svece. Nisu li svi oni imali parolu: Tko će se posvetiti, ako nećeš ti! Kad ćeš se posvetiti, ako ne sada! Kad bih i ja uzeo tu parolu u svoj duhovni život, nema sumnje da bih bio puno budniji, realniji i postao pravi Božji nobelovac. Sad su dani spasenja, sad su dani milosti, jer svaki naš čas je milosni čas.

NAŠI POKOJNI

BOŽIDAR KOŠIR,

PU međimurska, Vukovar, 1.studenoga1991.

DAMIR LEHKEC,

PU međimurska, Vukovar, 1.studenoga1991.

MATIJA REBROVIĆ,

PU karlovačka, u službi, Ogulin, 1. studenoga 1993.

MARKO KRIZMANIĆ,

MUP, Saborsko, 2. studenoga 1991.

JOSO MATOVINA,

PU karlovačka, Saborsko, 2. studenoga 1991.

PETAR MATOVINA,

PU karlovačka, Saborsko, 2. studenoga 1991.

MARIJAN VUČIĆ,

PU primorsko - goranska, Mirkovica, 2. studenoga 1991.

DRAGUTIN FRIŠČIĆ,

PU međimurska, Vukovar,2.studenoga1991.

ALEN KRIZMANIĆ,

PU primorsko - goranska, Mirkovica, 2.studenoga1991.

MARIJAN MATIŠIĆ,

PU varaždinska, Pag, 3. studenoga 1991.

SLOBODAN VUKIĆ,

PU zagrebačka, , 3.studenoga1992.

RANKO BILOKAPIĆ,

PU požeško - slavonska, Trenkovo, u bazi SJP, 3. studenoga 1993.

ŽELJKO PRŠLJA,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 4. studenoga 1991.

DAMI ANDREIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Cerić, 5. studenoga 1991.

NAŠI POKOJNI

ZDRAVKO LEŠKOVIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Donji Daruvar, 5. studenoga 1991.

ŽELJKO LJILJANIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Donji Daruvar, 5. studenoga 1991.

IVICA PLAŽANIN,

PU bjelovarsko - bilogorska, Donji Daruvar, 5. studenoga 1991.

ZVONKO ČUBELIĆ,

PU virovitičko - podravska, Ivanbrijeg, 6. studenoga 1991.

JOSIP KANIŽAJ,

PU varaždinska, Borovo Naselje, 6. studenoga 1991.

MARIJAN VUČINIĆ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Pakrac, 6. studenoga 1991.

DARKO KOVAČEVIĆ,

PU osječko - baranjska, Bizovac, 7. studenoga 1991.

JOSIP JURENAC,

PU osječko - baranjska, Bizovac, 7. studenoga 1991.

VINKO SALAJ,

PU bjelovarsko - bilogorska, Rastovac, 7. studenoga 1991.

IVAN ŠKEC,

PU bjelovarsko - bilogorska, Rastovac, 7. studenoga 1991.

SLAVKO VIDAKOVIĆ,

PU osječko - baranjska, Bizovac, 7. studenoga 1991.

POČIVALI U MIRU!

Gospin smiješak

Jedna siromašna djevojčica našla je utočište kod plemenitih seljaka. Svoj kruh služila je odnoseći njihovo cvijeće cvjećaru u obližnje mjesto. Pošto bi ispraznila košaru, odlazila je u crkvu kraj tržnice i tiho motrila Marijin kip. Kako je bila siromašna, stavila bi do Djevičinih nogu koju laticu - koja bi joj ostala na dnu košare - malko postajala i vratila se kući. Redovnici, opazivši u svojoj crkvi njezinu neobičnu milostinju, pozovu djevojčicu k sebi i upitaju zašto to čini.

- *Volim nebesku Majku. Svoju sam izgubila* - odvrati ona.
- *Svoju ljubav možeš i drugačije iskazati. Znadeš li moliti?*
- *Ne, nitko me nije poučio.*

Redovnici predlože djevojčici neka svakoga jutra dolazi u samostan na pouku. Ona ih posluša. Od cvjećara odmah bi pošla u samostan učiti prvo čitati i pisati, a potom vjeronauk i molitve. Latice cvijeća više nije stavljala do nogu Marijina kipa - stidjela se.

Ali, postala je sve zamišljenijom i nekako tužnom. Iskusni redovnici upitaše koji je razlog što više nije radosna kao za prvih pohoda crkvi.

- *Ah - odvrati ona - nebeska me Majka više ne voli.*
- *Odakle ti to!?*
- *Istina je, znam.*
- *Kad si to opazila? - bili su uporni redovnici. - Otkad znaš da te nebeska Majka više ne voli?*

Djevojčica malko zastane, pa se odvaži:

- *Otkad sam počela učiti.*
- *Vidi ti nje! - uzbuniše se redovnici. - Hoćeš li još reći da se tvoja nebeska Majka odvratila od tebe stoga što se moliš, znadeš katekizam i pjevaš joj pjesme!?*
- *Ne, to ne! - branila se djevojčica.*
- *Kako onda možeš misliti da te nebeska Majka ne ljubi, kako te je ljubila prije?*
- *Jer mi se prije, dok sam joj donosila cvijeće, uvijek nasmiješila. A sada mi se više ne smiješi.*